

ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
«ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»

Харківський інститут
Кафедра менеджменту

«Допущено до захисту»
Завідувач кафедри менеджменту
_____ О.С. Телепнєва
" ____ " _____ 2024 р.

КУРСОВА РОБОТА
з дисципліни «Основи підприємницької діяльності»

на тему

«ВИДИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

Виконав: студент III курсу
Групи: ІН2-9-23-Б1УБ(4.0д)
Мокрій Євген Олександрович

Керівник: к.е.н., доцент Янковська В.А.

Харків 2024

ЗМІСТ

Вступ.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	5
1.1. Поняття та сутність підприємництва.....	5
1.2. Основні принципи здійснення підприємницької діяльності.....	8
1.3. Нормативно-правове регулювання підприємництва в Україні.....	12
РОЗДІЛ 2. ВИДИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЇХ ХАРАКТЕРИСТИКА.....	17
2.1. Класифікація видів підприємництва.....	17
2.2. Виробнича підприємницька діяльність.....	18
2.3. Комерційна підприємницька діяльність.....	20
2.4. Фінансова та інноваційна підприємницька діяльність.....	22
2.5. Інші сучасні види підприємництва (інформаційна, посередницька тощо).....	25
РОЗДІЛ 3. ПРАКТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «НОВА ПОШТА».....	28
3.1. Загальна характеристика підприємства ТОВ «НОВА ПОШТА».....	28

3.2. Види підприємницької діяльності, що здійснює підприємство.....	29
3.3. Рекомендації підприємству щодо розвитку підприємницької діяльності..	32
ВИСНОВКИ.....	35
СПИСОК ВИКОРИСИРНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	38

ВСТУП

Підприємництво є ключовою складовою ринкової економіки та основою її розвитку. Воно забезпечує створення нових робочих місць, формування конкуренції, наповнення бюджету, інноваційний розвиток та структурну перебудову господарського комплексу країни. Актуальність теми полягає в тому, що в умовах глобалізації, швидких технологічних змін та воєнно-економічних викликів в Україні набуває особливого значення дослідження різних видів підприємницької діяльності, їх правових, організаційних та економічних особливостей. Знання специфіки видів підприємництва дозволяє підприємцям обирати оптимальну форму діяльності, раціонально використовувати ресурси та забезпечувати стійкий розвиток бізнесу.

Науково-теоретичне значення дослідження полягає у систематизації підходів до класифікації видів підприємницької діяльності, узагальненні їх ознак та визначенні місця кожного виду в ринковому середовищі. Вивчення цієї теми сприяє поглибленню розуміння економічної природи підприємництва, його функцій, ролі та механізмів взаємодії з іншими суб'єктами господарювання.

Практичне значення роботи полягає в тому, що результати дослідження можуть бути використані початківцями-підприємцями, керівниками підприємств, консультантами та усіма, хто планує започаткувати або оптимізувати бізнес. Узагальнена інформація щодо видів підприємницької діяльності дає можливість правильно обрати сферу діяльності, визначити її правові обмеження, податкові особливості та потенційні ризики.

Ступінь розкриття теми в літературі є достатньо високим: питання підприємництва досліджували такі вчені, як П. Друкер, Й. Шумпетер, А. Сміт, Ф. Хайєк, а також сучасні українські науковці — З. Варналій, І. Бланк, В. Геєць, Т. Васильців та ін. У працях цих авторів ґрунтовно розглянуто економічну сутність підприємництва, його класифікацію, принципи та

функції. Незважаючи на значну наукову базу, питання адаптації різних видів підприємницької діяльності до сучасних українських реалій залишається актуальним та потребує подальшого опрацювання.

Метою курсової роботи є комплексне дослідження видів підприємницької діяльності, їх економічної сутності, особливостей функціонування та ролі в ринковій економіці України.

Для досягнення поставленої мети необхідно виконати такі завдання:

1. Розкрити сутність підприємницької діяльності та її ключові ознаки.
2. Здійснити класифікацію видів підприємницької діяльності.
3. Проаналізувати особливості кожного виду підприємництва.
4. Розглянути правове регулювання та нормативно-правову базу щодо підприємницької діяльності в Україні.
5. Дослідити роль і значення різних видів підприємництва в розвитку економіки.

Методи дослідження включають аналіз і синтез для опрацювання теоретичного матеріалу та формування узагальнень, порівняльний аналіз для виявлення відмінностей і спільних рис між видами підприємницької діяльності, логічний метод для послідовного викладення та обґрунтування отриманих результатів, системний підхід для комплексного вивчення підприємництва як багатогранного економічного явища, а також метод узагальнення для формування висновків щодо ролі та значення різних видів підприємницької діяльності в економіці.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

1.1. Поняття та сутність підприємництва

Поняття «підприємництво» у сучасній економічній науці є багатограним та охоплює широкий спектр підходів до розуміння його змісту й ролі в економічній системі. Із розвитком суспільно-економічних взаємин змінювалися підходи різних учених та наукових шкіл до визначення цього явища, що зумовило появу значної кількості трактувань терміна. У найзагальнішому значенні підприємництво розглядається як особливий вид господарської діяльності, спрямований на отримання економічної вигоди шляхом поєднання ресурсів, організації виробництва та реалізації продукції чи послуг.

З позицій класичної економічної теорії підприємництво асоціюється з ініціативністю, самостійністю та прагненням до отримання прибутку. Наприклад, А. Сміт та його послідовники розглядали підприємця як ключову фігуру ринкової економіки, що забезпечує раціональне використання ресурсів і сприяє підвищенню добробуту суспільства. У більш пізніх дослідженнях з'являються інші акценти: Ж.-Б. Сей визначав підприємця як людину, котра поєднує фактори виробництва, тоді як Й. Шумпетер наголошував на його інноваційній функції та здатності до «творчого руйнування» усталених економічних структур [1, с. 45].

У сучасній економічній думці підприємництво трактується значно ширше, ніж просто діяльність, спрямована на отримання прибутку. Це, передусім, процес створення нової цінності, який потребує певного рівня ризику, відповідальності та здатності ухвалювати управлінські рішення. У цьому контексті підприємництво розглядається як механізм активізації економічних процесів, що виступає каталізатором розвитку ринкових

відносин, формування конкурентного середовища та стимулювання інноваційних змін.

Також підприємництво часто визначають як специфічний тип економічної поведінки суб'єктів господарювання, що проявляється в прагненні до самореалізації, пошуку нових можливостей та ефективних способів використання наявних ресурсів. Така поведінка передбачає здатність адаптуватися до змін зовнішнього середовища, передбачати майбутні тенденції та оперативно реагувати на виклики ринку. Підприємець у цьому розумінні — не просто організатор виробничого процесу, а активний учасник економічної динаміки, здатний впливати на структуру та напрям розвитку окремої галузі або сегмента ринку [2, с. 67].

Важливим елементом трактування підприємництва є його соціально-економічна природа. Підприємництво не існує у відриві від суспільства, адже воно формує робочі місця, створює нові товари та послуги, сприяє зростанню добробуту населення. Саме тому в багатьох економічних концепціях підприємництво розглядають як інститут, що охоплює економічні, правові та соціальні аспекти. Підприємець не лише прагне отримання вигоди, але й виконує суспільно значущі функції: забезпечує розвиток економіки, бере участь у формуванні бюджету через сплату податків, підтримує інновації та прогресивні напрями діяльності.

Узагальнюючи різні підходи, можна зазначити, що підприємництво — це особливий вид активності, який поєднує творчість, управлінські здібності, готовність до ризику та орієнтацію на досягнення кінцевого результату.

Економічне трактування цього поняття підкреслює його комплексність, адже підприємництво охоплює процеси планування, організації, мотивації та контролю, що забезпечують створення економічного продукту й подальше його просування на ринку [3, с. 83].

Підприємницька діяльність у сучасній економічній літературі визначається як систематична самостійна активність суб'єктів господарювання, спрямована на отримання прибутку або іншого

економічного результату. Для повного розуміння змісту підприємництва важливо виокремити його ключові сутнісні характеристики, які дають змогу відмежувати підприємницьку діяльність від інших видів економічної активності.

Першою базовою ознакою підприємництва є самостійність суб'єкта, що передбачає прийняття рішень власними силами, без зовнішнього прямого контролю. Самостійність охоплює вибір виду діяльності, визначення стратегії розвитку, організацію виробничих процесів і управління наявними ресурсами. Вона є фундаментом підприємницької свободи та передумовою формування відповідальності за результати діяльності.

Другою важливою характеристикою виступає ініціативність, яка проявляється в прагненні суб'єкта до пошуку нових можливостей, використання потенціалу ринкових змін і формування власних конкурентних переваг. Ініціативність відрізняє підприємця від виконавця, адже саме підприємець виступає генератором рішень і рушійною силою реалізації комерційних ідей [4, с. 80].

Суттєвою ознакою підприємницької діяльності є її ризиковий характер, зумовлений невизначеністю ринкового середовища. Підприємці діють в умовах змін попиту, коливань цін, конкуренції та інших чинників, що впливають на кінцевий результат. Ризик може проявлятися у можливих фінансових втратах, невдалому виборі стратегії чи непередбачених витратах.

Проте саме готовність приймати ризик і керувати ним є невід'ємною рисою підприємницької поведінки.

До ключових характеристик також належить орієнтація на отримання прибутку. Хоча підприємництво може мати соціальну або інноваційну спрямованість, кінцевим економічним мотивом діяльності залишається формування позитивного фінансового результату. Саме прибуток забезпечує можливості розвитку бізнесу, розширення виробництва та зміцнення ринкових позицій [5, с. 123].

Важливою системною властивістю підприємництва є новаторство, що проявляється у впровадженні нових продуктів, технологій, методів управління або способів організації виробничих процесів. Інноваційна складова не завжди є обов'язковою для кожного підприємства, однак у сучасних умовах вона стає однією з визначальних ознак конкурентоспроможності.

Серед сутнісних характеристик підприємницької діяльності також виокремлюють економічну відповідальність, яка пов'язана з виконанням зобов'язань перед партнерами, працівниками, державою та іншими учасниками ринку. Підприємець відповідає за результати діяльності, дотримання законодавства, якість продукції чи послуг, а також за фінансові наслідки прийнятих рішень.

Ще однією важливою ознакою є систематичність діяльності, що відрізняє підприємництво від одноразових угод. Підприємницька діяльність передбачає постійне здійснення господарських операцій, організацію бізнес-процесів і забезпечення їх безперервності. Саме систематичний характер створює умови для отримання стабільного доходу та сталого розвитку підприємства [6, с. 42].

Підсумовуючи, до сутнісних характеристик підприємницької діяльності належать самостійність, ініціативність, інноваційність, ризиковість, відповідальність і орієнтація на досягнення економічного результату.

Сукупність цих ознак дозволяє визначити підприємництво як самостійний і специфічний вид економічної активності, що відіграє важливу роль у функціонуванні та розвитку ринкової економіки.

1.2. Основні принципи здійснення підприємницької діяльності

Організація запровадження комерційної діяльності ґрунтується на низці загальних засад, які визначають логіку функціонування бізнесу в ринковому оточенні. Ці засади виступають своєрідними орієнтирами, що спрямовують

поведінку комерсантів, забезпечують узгодженість дій та підвищують ефективність господарських процесів. Незважаючи на різноманіття форм підприємництва, галузеві особливості та масштаби діяльності, загальні засади залишаються універсальними й застосовуються до будь-якого суб'єкта господарювання.

Однією з ключових засад ведення бізнесу є раціональність. Вона передбачає оптимальне використання матеріальних, фінансових, трудових та інформаційних ресурсів з метою досягнення бажаних результатів за мінімальних витрат. У практичному вимірі принцип раціональності означає планування витрат, контроль виробничих процесів, оптимізацію логістики та впровадження сучасних управлінських інструментів. Раціональний підхід дозволяє комерсанту забезпечити стабільність бізнесу та підвищити його конкурентоспроможність.

Важливою складовою організації бізнесу є системність, що передбачає сприйняття підприємства як цілісної структури, у якій усі елементи — підрозділи, працівники, технології та фінансові потоки — взаємопов'язані між собою. Дотримання засади системності дозволяє ефективно координувати діяльність підприємства, передбачати наслідки управлінських рішень та створювати умови для гармонійного розвитку всіх складових. Успішне підприємництво можливе лише тоді, коли бізнес функціонує як єдиний організм, здатний адаптуватися до змін зовнішнього середовища [7, с. 54].

Однією з фундаментальних засад є гнучкість та адаптивність бізнесу. У ринкових умовах, що характеризуються динамічністю, високою конкуренцією та нерідко непередбачуваністю, здатність швидко реагувати на зміни стає вирішальною. Адаптивність проявляється у зміні виробничих стратегій, коригуванні товарного асортименту, пошуку нових ринків або перегляді цінової політики. Підприємство, яке здатне вчасно адаптуватися, отримує суттєву конкурентну перевагу та забезпечує стійкість свого розвитку.

Таким чином, загальні засади організації та ведення бізнесу охоплюють раціональність, системність, плановість, гнучкість, відповідальність, економічну доцільність, законність та інноваційність. Вони формують методологічну основу підприємницької діяльності, забезпечують ефективне функціонування підприємства та сприяють досягненню стабільних результатів у динамічному ринковому оточенні.

У сучасній ринковій економіці підприємництво розвивається під впливом специфічних чинників, що формують окрему групу спеціальних засад ведення бізнесу. На відміну від загальних засад, які мають універсальний характер, спеціальні засади більшою мірою враховують умови функціонування ринку, конкуренцію, поведінку споживачів та динаміку економічного середовища. Вони визначають специфіку діяльності комерсанта в умовах ринкової взаємодії та забезпечують ефективність прийняття управлінських рішень.

Однією з ключових спеціальних засад є засада конкуренції, що ґрунтується на необхідності постійної боротьби за споживача, ринкову частку та прибутковість бізнесу. У ринкових умовах підприємство повинно не лише пропонувати якісний продукт, а й постійно оновлювати асортимент, підвищувати рівень сервісу, упроваджувати сучасні технології та шукати нові форми позиціонування. Конкуренція стимулює комерсантів удосконалювати виробничі процеси, оптимізувати витрати й застосовувати інноваційні методи управління, що в результаті підвищує загальний рівень ефективності ринку.

Наступною важливою засадою є орієнтація на споживача, що передбачає максимально повне врахування потреб, очікувань та поведінкових особливостей цільових груп. У сучасних умовах споживач стає основним чинником розвитку бізнесу: саме від його уподобань залежить формування товарної політики, цінових рішень та рекламних стратегій. Реалізація цієї засади передбачає проведення маркетингових досліджень, сегментування ринку, вивчення змін у попиті та створення індивідуалізованих пропозицій, що сприяють підвищенню лояльності клієнтів [7, с. 67].

Важливим спеціальним принципом є засада інноваційного розвитку, яка підкреслює необхідність використання новітніх технологій, сучасних підходів до організації праці, виробництва та управління. В умовах ринку інновації стають ключовим фактором конкурентоспроможності: вони дозволяють підприємствам створювати унікальні продукти, зменшувати витрати, підвищувати продуктивність праці та формувати додаткову цінність для споживачів. Дотримання цієї засади передбачає постійне відстеження світових тенденцій, інвестування в дослідження та розвиток, а також готовність адаптувати інновації до особливостей конкретного ринку.

Суттєвою характеристикою сучасного бізнесу є засада прозорості та інформаційної відкритості, що передбачає надання достовірної інформації про діяльність підприємства, його фінансові показники, якість продукції та умови співпраці. Прозорість є важливим чинником довіри як з боку споживачів, так і з боку партнерів та інвесторів. В умовах цифрової економіки вимоги до відкритості посилюються, і підприємства, які ігнорують цей принцип, ризикують втратити конкурентні переваги [8, с. 93].

Окремої уваги заслуговує засада соціальної відповідальності, що передбачає врахування інтересів суспільства, екологічних вимог та етичних норм у процесі ведення бізнесу. У ринковій економіці соціально відповідальна поведінка сприяє формуванню позитивного іміджу підприємства, підвищує довіру клієнтів і партнерів та допомагає уникати конфліктів із громадськістю й державними органами [9, с. 5].

Узагальнюючи викладене, можна зазначити, що спеціальні засади підприємницької діяльності в ринкових умовах включають конкуренцію, орієнтацію на споживача, інноваційність, гнучкість цінової політики, управління ризиками, економічну самостійність, інформаційну відкритість і соціальну відповідальність. Дотримання цих засад забезпечує підприємству можливість ефективно функціонувати, адаптуватися до змін ринкової кон'юнктури та досягати стабільних результатів у конкурентному середовищі.

1.3. Нормативно-правове регулювання підприємництва в Україні

Регулювання підприємницької діяльності в Україні відбувається на засадах розгалуженої системи нормативно-правових актів, які окреслюють загальні основи господарювання, встановлюють права та обов'язки суб'єктів комерції, впорядковують взаємодію між підприємцями, державою та іншими учасниками ринку. Законодавча база має комплексний зміст і включає Конституцію України, кодекси, закони, підзаконні нормативні документи, ухвали Кабінету Міністрів та розпорядження міністерств та органів виконавчої влади. Така багатoelementність правового поля забезпечує повне юридичне підґрунтя для ведення ділової активності, упорядковує ринкові процеси та стимулює розвиток комерції в Україні.

Основоположним документом, що визначає правові засади комерції, є Конституція України. У ній закріплені головні принципи вільної економічної діяльності, права власності та рівності всіх суб'єктів господарювання перед законом. Зокрема, стаття 42 Конституції підтверджує право кожного на підприємницьку діяльність, яка не заборонена законом, що створює загальну правову базу для функціонування бізнесу в Україні. Конституційні положення є фундаментом для формування інших нормативно-правових документів та окреслюють пріоритети економічної стратегії держави [10, с. 141].

Одним із базових документів є також Господарський кодекс України, який детально визначає організацію, умови ведення та засади державного регулювання господарської діяльності. У ньому прописано поняття суб'єктів господарювання, їхній правовий статус, особливості укладання економічних угод, порядок заснування та припинення діяльності підприємств.

Господарський кодекс слугує ключовим джерелом правових норм, що впорядковують стосунки між учасниками економічних процесів.

Не менш важливе значення має Цивільний кодекс України, який регламентує майнові та особисті немайнові зв'язки, що виникають під час здійснення підприємницької діяльності. Його положення визначають порядок

укладання угод, правове врегулювання зобов'язань, відповідальність сторін та механізми захисту прав підприємців. Цивільний кодекс є значущим для всіх форм бізнесу, оскільки забезпечує юридичну чіткість та стійкість цивільно-правових відносин.

Важливе місце в системі правового забезпечення комерції посідає Закон України «Про підприємництво», який історично став першим нормативним актом, що заклав підвалини сучасної комерційної діяльності в Україні. Хоча з плином часу його норми були частково інтегровані до Господарського та Цивільного кодексів, цей закон відіграв суттєву роль у встановленні ринкових відносин та визначенні основних принципів комерції.

Одним із ключових спеціалізованих законів є Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань», який визначає порядок заснування та реєстрації суб'єктів комерції. Закон спрощує процедури відкриття бізнесу, електронну подачу документів, доступ до реєстрів та встановлює засади відкритості процесу реєстрації. Завдяки цьому акту створюються передумови для розвитку дрібного й середнього бізнесу, що є основою ринкового господарства.

Також важливу роль виконує Податковий кодекс України, який упорядковує порядок оподаткування суб'єктів господарювання, визначає види податків, ставки, механізми їх нарахування та сплати. Податкове законодавство значною мірою впливає на фінансове становище підприємств, встановлює рівень податкового тягаря та формує стимули для здійснення ділової активності. Податковий кодекс запроваджує спеціальні режими оподаткування, зокрема спрощену систему, що є важливим інструментом підтримки малого підприємництва.

Істотне значення має також Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності», у якому окреслено перелік видів діяльності, що потребують спеціального дозволу від держави. Закон встановлює процес отримання ліцензії, умови її чинності та підстави для анулювання. Наявність

цього нормативного акту забезпечує контроль за діяльностями, пов'язаними з підвищеними ризиками або суспільною значущістю.

Окрему групу нормативних документів складають закони, що регулюють трудові, екологічні, санітарні та інші специфічні сфери, пов'язані з підприємницькою діяльністю. Серед них — Кодекс законів про працю, Закони «Про охорону праці», «Про захист прав споживачів», «Про рекламу», «Про захист економічної конкуренції». Кожен із цих законів деталізує окремі аспекти функціонування бізнесу, формує відповідні стандарти та вимоги, дотримання яких є обов'язковим для всіх суб'єктів комерції.

Доповненням до законів є ухвали Кабінету Міністрів України, які врегульовують конкретні процедури — порядок ліцензування, державного нагляду, експлуатації обладнання, стандарти безпечності продукції тощо. Крім цього, розпорядження міністерств і відомств уточнюють технічні вимоги, регулюють окремі операційні процеси та забезпечують практичне впровадження норм.

Спроможне функціонування підприємницького середовища неможливе без належної роботи органів державного регулювання, які забезпечують нормування економічних процесів, захист інтересів суспільства, контроль за дотриманням законодавства та створення умов для розвитку бізнесу.

Державне регулювання в ринковій економіці не має на меті обмеження волі підприємництва, а виступає інструментом забезпечення рівноваги між приватними інтересами підприємців і суспільними потребами, зокрема у сферах безпеки, прозорості та чесної конкуренції. Саме завдяки системі державних органів формується стійке регуляторне середовище, що забезпечує передбачуваність економічних рішень та мінімізує ризики для суб'єктів господарювання.

У структурі державного управління існує значна кількість установ, які виконують різні функції регулювання та контролю. Центральне місце займає Верховна Рада України, яка здійснює нормотворчу діяльність та визначає стратегічні напрями розвитку економіки, ухвалюючи закони, що регулюють

підприємницькі відносини. Парламент формує базові правила функціонування ринкового середовища, приймає бюджет, встановлює податкову політику та створює правову основу для ділової активності.

Важливу роль у забезпеченні виконання законів відіграє Кабінет Міністрів України, який формує державну економічну політику та розробляє підзаконні нормативно-правові документи, необхідні для практичного застосування законодавчих норм. Через відповідні міністерства та центральні органи виконавчої влади уряд координує діяльність у сферах фінансів, торгівлі, зайнятості, екології, промисловості та інших напрямках, що мають безпосередній вплив на функціонування бізнесу.

Серед ключових установ, що здійснюють спеціалізоване регулювання, важливе місце належить Міністерству економіки України. Воно формує стратегію економічного розвитку держави, займається питаннями регуляторної політики, визначає підходи до підтримки комерції, зокрема малого та середнього бізнесу. Міністерство координує розробку нових нормативних актів, здійснює аналіз впливу регуляторних норм на бізнес-середовище та сприяє усуненню надмірних адміністративних бар'єрів.

Особливе значення для бізнесу має діяльність Державної податкової служби України (ДПС), яка відповідає за адміністрування податків, контроль за дотриманням податкового законодавства, проведення перевірок суб'єктів господарювання та забезпечення поповнення державного бюджету. Цей орган виконує значну частину контрольно-наглядових функцій, що безпосередньо впливають на діяльність підприємств.

Ще одним важливим органом контролю є Державна аудиторська служба України, яка проводить державний фінансовий контроль, перевіряючи законність використання бюджетних коштів, правильність ведення обліку та достовірність фінансової звітності державних підприємств і підприємств, що отримують державне фінансування. Її діяльність сприяє прозорості фінансових потоків і гарантує раціональне використання ресурсів.

Значний вплив на конкуренцію та ринкове середовище має Антимонопольний комітет України (АМКУ), який контролює дотримання законодавства про захист економічної конкуренції. Комітет запобігає зловживанням монопольним становищем, антиконкурентним узгодженим діям, недобросовісній конкуренції та контролює концентрацію суб'єктів господарювання. Його рішення спрямовані на підтримку рівних умов для всіх учасників ринку.

Серед органів, що здійснюють державний нагляд у сферах безпеки та стандартів якості, важливим є Державна служба України з питань праці. Вона контролює дотримання норм трудового законодавства, охорони праці, техніки безпеки та інших вимог, спрямованих на забезпечення безпеки працівників. Контроль Держпраці охоплює питання найму, умов роботи, тривалості робочого часу, оплати праці та охорони здоров'я працівників.

Не менш значущою установою є Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів, яка здійснює нагляд за якістю продукції, безпечністю харчових товарів, дотриманням санітарних норм, а також захищає права споживачів. Цей орган особливо важливий для підприємств харчової промисловості, сільського господарства, торгівлі та сфери послуг.

Функції контролю в екологічній сфері виконують Державна екологічна інспекція України та інші спеціальні установи, які здійснюють моніторинг дотримання природоохоронного законодавства. Їхня діяльність спрямована на охорону довкілля, контроль за викидами, використання природних ресурсів та вплив виробництва на екологічну ситуацію.

РОЗДІЛ 2. ВИДИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЇХ ХАРАКТЕРИСТИКА

2.1. Класифікація видів підприємництва

Класифікація видів підприємницької діяльності є важливим інструментом аналізу та розуміння сутності бізнес-процесів, оскільки дозволяє систематизувати різноманітні форми господарювання, визначити їх характерні риси та особливості функціонування. Це полегшує вибір стратегії розвитку підприємства, організаційної форми та методів управління ресурсами. Класифікація підприємництва здійснюється за різними критеріями, зокрема за сферою діяльності, масштабами, організаційно-правовими формами, рівнем інноваційності та ступенем участі у ринкових відносинах.

Одним із найбільш поширених критеріїв є сфера діяльності, відповідно до якої підприємництво поділяють на виробниче, комерційне, фінансове, інноваційне, інформаційне, посередницьке, страхове та інші сучасні форми.

Такий поділ дозволяє виокремити ключові напрямки функціонування бізнесу, що відрізняються різними технологічними процесами, ринками збуту, специфікою управління та рівнем ризику. Наприклад, виробнича діяльність орієнтована на створення матеріальних благ, тоді як комерційна — на операції купівлі-продажу та організації товарообігу.

Класифікація також може ґрунтуватися на масштабах діяльності. За цим критерієм виділяють мале, середнє та велике підприємництво. Малі підприємства характеризуються індивідуальним управлінням, гнучкістю та невеликими обсягами виробництва, тоді як великі корпорації мають розгалужені структури, значні інвестиційні можливості та складні організаційні системи. Масштаб діяльності впливає на структуру управління, кадрову політику, рівень ризику та ринкову поведінку підприємства [11, с. 8].

За організаційно-правовою формою виділяють індивідуальне підприємництво, діяльність у складі товариств, корпорацій, кооперативів та інших форм господарювання. Кожна з цих форм має свої правові особливості, порядок створення, спосіб управління та рівень відповідальності власників.

Наприклад, фізична особа-підприємець несе повну майнову відповідальність, тоді як учасники товариств із обмеженою відповідальністю ризикують лише своїми внесками до статутного капіталу.

Окремим видом класифікації є рівень інноваційності, що враховує здатність підприємства до впровадження нових технологій, методів виробництва, цифрових рішень та нових бізнес-моделей. На цій основі виділяють традиційне та інноваційне підприємництво. Інноваційні форми стають все більш актуальними в умовах цифровізації, розвитку ІТ-сектора, стартап-екосистеми та високотехнологічних галузей.

Таким чином, класифікація видів підприємницької діяльності дає змогу комплексно оцінювати різні форми господарювання, визначати їх потенціал та перспективи розвитку. Вона сприяє більш глибокому розумінню структури бізнес-середовища, дозволяє підприємцям та аналітикам обирати оптимальні моделі управління, а державі — формувати ефективну регуляторну політику з урахуванням специфіки окремих секторів економіки.

2.2. Виробнича підприємницька діяльність

Виробнича підприємницька діяльність посідає центральне місце в системі господарювання, оскільки саме вона забезпечує створення матеріальних благ, без яких неможливий повноцінний розвиток економіки та суспільства. На відміну від інших сфер підприємництва, виробництво ґрунтується на безпосередньому перетворенні ресурсів у готову продукцію, що потребує ретельної організації, значних інвестицій та злагодженої роботи багатьох структурних елементів підприємства. Саме тому виробнича

діяльність часто розглядається як найбільш складна форма підприємництва, що поєднує технологічні, економічні, організаційні та соціальні аспекти.

Сутність виробничої підприємницької діяльності полягає у здійсненні процесів виготовлення продукції, її переробки або наданні спеціалізованих виробничих послуг з метою отримання прибутку. Для цього підприємства використовують різноманітні ресурси — сировину, матеріали, обладнання, технології, трудові ресурси та інтелектуальний потенціал. Важливим елементом є те, що виробництво неможливе без систематичного планування, організації праці, контролю якості та постійного вдосконалення технологічних процесів. Саме завдяки цьому створюються конкурентоспроможні товари, які можуть займати свою нішу як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках.

Виробнича підприємницька діяльність охоплює широке коло галузей: промисловість, будівництво, транспортне машинобудування, харчову та легку промисловість, аграрний сектор, переробні виробництва тощо. Кожна з цих сфер має свої специфічні особливості, проте всі вони спираються на загальні принципи ефективності, раціонального використання ресурсів та дотримання технологічних норм. У сучасних умовах особливої актуальності набуває інноваційний розвиток виробництва, що передбачає застосування автоматизованих систем управління, робототехніки, новітніх матеріалів та енергозберігаючих технологій. Такі зміни сприяють не лише підвищенню продуктивності, а й зниженню витрат, покращенню екологічної безпеки та відповідності міжнародним стандартам [12, с. 71].

Важливо зазначити, що виробнича діяльність потребує значних фінансових вкладень на етапі створення та модернізації виробничих потужностей. Це включає закупівлю обладнання, облаштування виробничих площ, створення системи забезпечення сировиною, впровадження стандартів безпеки праці. Крім того, підприємства мають формувати кадровий потенціал, підбираючи кваліфікованих працівників, інженерів, технологів та менеджерів, які здатні забезпечити стабільність і розвиток виробничих

процесів. Значна роль також належить організаційній культурі та системі управління, які впливають на мотивацію персоналу, ефективність взаємодії між підрозділами та загальний результат діяльності.

Не менш важливою є й зовнішня взаємодія виробничих підприємств із партнерами, постачальниками, логістичними компаніями, науково-дослідними установами та споживачами. Створення таких зв'язків дозволяє підприємствам адаптуватися до змін ринкової кон'юнктури, покращувати якість продукції та впроваджувати інновації. Сучасний ринок характеризується високим рівнем конкуренції, тому виробничі компанії мають постійно вдосконалювати свою діяльність, шукати нові можливості для економії ресурсів і підвищення ефективності.

Отже, виробнича підприємницька діяльність є комплексним та багатогранним процесом, що поєднує технологічні, економічні, управлінські та соціальні складові. Вона відіграє важливу роль у забезпеченні розвитку національної економіки, формуванні робочих місць, підвищенні рівня життя населення та зміцненні конкурентоспроможності країни на світовому ринку. Саме тому успішне функціонування виробничого сектору є одним із ключових чинників стабільності та економічного зростання України.

2.3. Комерційна підприємницька діяльність

Комерційна підприємницька діяльність є однією з найпоширеніших і найбільш динамічних форм підприємництва, оскільки безпосередньо пов'язана з процесами купівлі та продажу товарів і послуг. Вона займає важливе місце в ринковій економіці, забезпечуючи безперервний рух товарних потоків, формування асортименту, задоволення потреб споживачів та оптимізацію взаємодії між виробниками і споживчими ринками. На відміну від виробничої діяльності, де основний акцент робиться на створенні продукції, комерційна діяльність зосереджується на її реалізації, організації торговельних операцій та управлінні товарними ресурсами [13, с. 123].

Сутність комерційного підприємництва полягає у здійсненні торговельно-посередницьких операцій, які передбачають закупівлю продукції у виробників або інших постачальників та подальший її продаж кінцевим споживачам або іншим суб'єктам господарювання. При цьому підприємці отримують прибуток за рахунок різниці між ціною закупівлі та ціною реалізації, а також завдяки ефективній організації торговельного процесу.

Успішність такої діяльності значною мірою залежить від правильного вибору постачальників, логістичної стратегії, якісного обслуговування клієнтів та здатності підприємства аналізувати ринкові тенденції.

Комерційна діяльність охоплює різні форми та формати торгівлі: оптову, роздрібну, електронну комерцію, ринкову торгівлю, мережеві формати, дистрибуцію та франчайзинг. Кожна з цих форм має власні особливості організації, рівень витрат, специфіку роботи з клієнтами та постачальниками.

Наприклад, оптова торгівля передбачає продаж великих партій товарів іншим підприємствам і вимагає значних складських площ, натомість роздрібна торгівля орієнтована на кінцевого споживача та потребує продуманої викладки товару, системи маркетингу й якісного сервісу. Окремої уваги потребує електронна комерція, яка стрімко розвивається завдяки цифровізації та зміні споживчих звичок, забезпечуючи підприємцям нові можливості з мінімальними витратами на оренду приміщень і персонал [13, с. 156].

Одним із ключових аспектів комерційного підприємництва є логістика — процес планування, транспортування, зберігання та контролю руху товарів. Від ефективності логістичних рішень залежить швидкість обслуговування клієнтів, витрати на доставку, якість товару та загальний рівень конкурентоспроможності підприємства. У сучасних умовах логістика часто автоматизується, використовуються складські системи обліку, GPS-моніторинг транспорту, маркетплейси та інші цифрові інструменти, що дозволяють оптимізувати торговельні операції.

Комерційна діяльність тісно пов'язана з маркетингом, адже саме маркетинг забезпечує вивчення ринку, поведінки споживачів, розробку рекламних програм, цінову політику та формування конкурентних переваг.

Підприємці мають враховувати зміни в попиті, сезонність, появу нових товарів, поведінку конкурентів, що дозволяє адаптувати асортимент та збільшувати прибутковість. Значну роль відіграє й сервісне обслуговування клієнтів, яке впливає на імідж торговельного підприємства та його здатність утримувати постійну клієнтську базу.

Не менш важливими є юридичні аспекти комерційної діяльності: укладання договорів, дотримання правил торгівлі, ведення розрахунків, сертифікація товарів і дотримання вимог щодо їх якості. Комерційні підприємства повинні діяти відповідно до чинного законодавства, уникати недобросовісної конкуренції та забезпечувати безпеку для споживачів.

Узагальнюючи, комерційна підприємницька діяльність є багатогранною сферою, що відіграє ключову роль у забезпеченні руху товарів і задоволенні потреб населення та бізнесу. Вона вимагає від підприємця не лише фінансових ресурсів, а й аналітичного мислення, навичок управління, розуміння ринкових процесів і високого рівня організації. Саме ефективна комерційна діяльність сприяє стабільному функціонуванню ринку, розвитку конкуренції, створенню робочих місць і загальному економічному зростанню країни.

2.4. Фінансова та інноваційна підприємницька діяльність

Фінансова та інноваційна підприємницька діяльність є ключовими напрямками сучасного підприємництва, оскільки вони визначають динаміку економічного розвитку, технологічний прогрес та конкурентоспроможність національної економіки. Ці види діяльності тісно переплітаються між собою, адже успішне впровадження інновацій значною мірою залежить від наявності фінансових ресурсів, а фінансовий сектор, у свою чергу, активно

використовує інноваційні технології для підвищення ефективності та розширення своїх можливостей.

Фінансова підприємницька діяльність охоплює широкий спектр операцій, пов'язаних із рухом грошових ресурсів, інвестиціями, кредитуванням, страховими послугами, операціями на фінансових ринках та управлінням фінансовими активами. Вона забезпечує функціонування фінансової системи країни, сприяє перерозподілу капіталу, підтримує розвиток бізнесу та дозволяє підприємствам отримувати необхідні ресурси для свого зростання. Фінансові підприємці здійснюють операції, пов'язані з банківською діяльністю, інвестиційними фондами, кредитними спілками, біржами, страховими компаніями, лізинговими та факторинговими установами. Основна мета такої діяльності — отримання прибутку шляхом управління капіталом, мінімізації ризиків та забезпечення фінансової стабільності. [14, с.165].

Особливого значення фінансова діяльність набуває у періоди економічних змін, коли підприємствам необхідні додаткові ресурси для адаптації до нових умов, модернізації технологій або розширення виробництва. Фінансові інструменти — кредити, інвестиції, цінні папери, венчурний капітал — відіграють важливу роль у підтримці бізнесу, забезпечуючи можливість реалізовувати амбітні проєкти та впроваджувати нові ідеї. У сучасному світі також активно розвиваються цифрові фінанси, зокрема онлайн-платежі, електронні банківські сервіси, криптовалюти та фінтех-компанії, які роблять фінансові операції більш швидкими, зручними та доступними.

Інноваційна підприємницька діяльність має на меті створення, впровадження та комерціалізацію нових продуктів, технологій, послуг або управлінських рішень. Вона характеризується високим рівнем науково-технічної складності, значними ризиками та необхідністю постійного вдосконалення. Інновації охоплюють такі сфери, як інформаційні технології,

біотехнології, нанотехнології, енергозбереження, машинобудування, фармацевтика та інші галузі, які формують основу економіки знань [14, с. 81].

Інноваційні підприємства працюють у середовищі, де важливими є творчість, інтелектуальний потенціал працівників та здатність швидко реагувати на зміни ринку. Такі компанії часто співпрацюють із науково-дослідними установами, університетами, лабораторіями та міжнародними партнерами. Важливе місце займає комерціалізація наукових розробок — процес перетворення ідей на реальні продукти, які приносять прибуток та задовольняють потреби споживачів. Впровадження інновацій дозволяє підприємствам підвищувати продуктивність, знижувати витрати, покращувати якість товарів і послуг та розширювати ринки збуту.

Тісний зв'язок між фінансовою та інноваційною діяльністю проявляється у розвитку венчурного інвестування, стартап-інкубаторів і технопарків, які створюють сприятливі умови для появи та масштабування інноваційних проєктів. Венчурні фонди вкладають кошти у високоризикові, але перспективні інноваційні компанії, сприяючи їхньому швидкому росту.

Державна підтримка також відіграє значну роль: існують програми грантів, податкових пільг, інноваційних кластерів і державного фінансування досліджень, які стимулюють інноваційний розвиток.

Узагальнюючи, фінансова та інноваційна підприємницька діяльність є рушійними силами сучасної економіки, забезпечуючи її структурну перебудову, підвищення ефективності та формування нових конкурентних переваг. Вони не лише сприяють появі нових технологій та продуктів, але й забезпечують економічне зростання, розвиток ринку праці та залучення інвестицій. Саме ці види підприємництва дозволяють країні адаптуватися до глобальних викликів та інтегруватися у світові економічні процеси на більш високому рівні.

2.5. Інші сучасні види підприємництва (інформаційна, посередницька тощо)

У сучасних умовах стрімкого розвитку економіки, цифрових технологій та світової інтеграції з'являються нові види підприємницької діяльності, які не завжди можна чітко віднести до традиційних виробничих, комерційних чи фінансових напрямів. Такі види підприємництва формують окремий сектор сучасного бізнес-середовища та відіграють все більшу роль у задоволенні потреб суспільства. До них належать інформаційна, посередницька, консультаційна, сервісна, транспортно-логістична, страхова, туристична, клінінгова, орендно-лізингова діяльність та інші інноваційні форми, які постійно розвиваються відповідно до технологічних можливостей та ринкових тенденцій.

Інформаційна підприємницька діяльність у сучасному світі є однією з найбільш динамічних. Вона охоплює створення, обробку, зберігання та поширення інформації шляхом використання цифрових технологій. Основними напрямками є розроблення програмного забезпечення, ІТ-консалтинг, кібербезпека, створення сайтів, мобільних застосунків, інформаційних платформ і сервісів. Важливий елемент — робота з даними: аналітика, big data, cloud-сервіси. Інформаційні підприємства забезпечують технологічний прогрес, дозволяють бізнесу автоматизувати процеси та підвищувати свою ефективність. З кожним роком інформаційна сфера стає не лише інструментом підтримки бізнесу, а й повноцінною індустрією, що приносить значні прибутки [15, с. 145].

Посередницька підприємницька діяльність пов'язана з налагодженням взаємодії між сторонами, які прагнуть здійснити певну угоду. Посередник виступає сполучною ланкою між продавцем і покупцем, постачальником і споживачем, роботодавцем і працівником тощо. Така діяльність може проявлятися у брокерських, агентських, дилерських, ріелторських послугах, логістичних операціях, консультаційній підтримці під час укладання угод.

Посередники сприяють прискоренню господарського обігу, зменшенню витрат на пошук партнерів, мінімізації ризиків і більш ефективному прийняттю рішень. Вони нерідко мають спеціалізовані знання ринку, юридичних нюансів і комунікації, що дозволяє якісно виконувати поставлені завдання.

Важливу роль відіграє і консультаційна діяльність, яка передбачає надання інформаційної, юридичної, економічної, технічної або управлінської підтримки. Сюди належать аудиторські компанії, юридичні бюро, бізнес-консультанти, маркетингові агенції, HR-консультанти та інші спеціалісти.

Консультанти допомагають підприємствам адаптуватися до змін, оптимізувати бізнес-процеси, розробляти стратегії розвитку, підвищувати ефективність управління та уникати ризиків.

До сучасних видів підприємництва також належить логістична діяльність, яка включає транспортні перевезення, складські послуги, управління ланцюгами постачання, митно-брокерське оформлення та забезпечення швидкої доставки товарів. У глобалізованому світі логістика стає критично важливою, забезпечуючи мобільність товарів та ефективне функціонування міжнародних ринків.

Туристична діяльність також належить до популярних сучасних напрямів підприємництва. Вона охоплює організацію подорожей, екскурсій, готельний бізнес, транспортні послуги у сфері туризму та рекреаційні послуги. Туризм є важливим джерелом прибутку та сприяє розвитку місцевої інфраструктури. [16, с. 210].

Окрім цього, активно розвиваються й інші спеціалізовані види підприємництва: клінінгові послуги, організація подій, оренда обладнання, лізинг, фриланс-послуги, креативна індустрія, освіта онлайн, аутсорсинг бізнес-процесів. Ці напрями з'являються як відповідь на нові потреби споживачів та зміну способу життя.

Узагальнюючи, сучасні види підприємницької діяльності є дуже різноманітними та характеризуються високою гнучкістю. Вони дозволяють

бізнесу швидко реагувати на зміни, освоювати нові ринки, впроваджувати інновації та створювати додаткову цінність для клієнтів. Розвиток цих сфер сприяє модернізації економіки, збільшенню кількості робочих місць та підвищенню конкурентоспроможності країни в умовах глобалізації та цифрової трансформації.

РОЗДІЛ 3. ПРАКТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «НОВА ПОШТА»

3.1. Загальна характеристика підприємства ТОВ «НОВА ПОШТА»

ТОВ «Нова Пошта» є одним із провідних логістичних операторів України, що спеціалізується на експрес-доставці вантажів, посилок і документів як по території країни, так і за кордон. Компанія була заснована у 2001 році і за понад два десятиліття діяльності перетворилася на національного лідера ринку експрес-доставки.

Юридична адреса підприємства — м. Київ, Столичне шосе, 103, 9-й поверх. «Нова Пошта» працює на загальній системі оподаткування та є платником ПДВ. Основними напрямками діяльності компанії є поштові та кур'єрські послуги, перевезення вантажів, фінансові операції, а також обслуговування клієнтів через мережу відділень і поштоматів.

Станом на 2024–2025 роки підприємство продовжує демонструвати стабільне зростання. Мережа компанії налічує понад 37 000 пунктів обслуговування, включно з власними відділеннями, агентськими пунктами та поштоматами. Така розгалужена інфраструктура забезпечує високий рівень доступності послуг у всіх регіонах України [17].

Кадровий потенціал компанії є одним із ключових факторів її успіху. Середня кількість працівників на кінець 2024 року становила понад 27 500 осіб. Це свідчить про стабільний розвиток підприємства та поступове збільшення робочого штату, що забезпечує ефективне обслуговування великої кількості клієнтів.

Фінансові результати компанії також демонструють стабільне зростання. За 2024 рік дохід склав понад 44,7 млрд грн, а чистий прибуток — близько 2,5 млрд грн. У 2025 році спостерігається продовження позитивної динаміки доходу та прибутку. Підприємство володіє значними активами, що

дозволяє підтримувати високий рівень інвестицій у розвиток інфраструктури та технологій. [19]

Щороку «Нова Пошта» обробляє мільйони відправлень. У 2024 році компанія доставила понад 480 мільйонів посилок і вантажів, що на 16 % більше порівняно з попереднім роком. Такі показники підтверджують ефективність організації логістичних процесів та здатність підприємства задовольняти зростаючий попит на послуги доставки [18].

Особливу увагу компанія приділяє впровадженню інноваційних технологій. Автоматизовані сортувальні комплекси, поштомати, мобільні додатки та електронні сервіси дозволяють оптимізувати процеси доставки та забезпечити зручність клієнтів. Крім того, розвиток міжнародного напрямку забезпечує доставку в десятки країн, розширюючи присутність компанії на глобальному ринку.

Таким чином, «Нова Пошта» є сучасним, інноваційним і високотехнологічним підприємством, яке поєднує масштабну логістичну інфраструктуру, стабільну фінансову основу та ефективне управління ресурсами. Компанія продовжує активно розвиватися, зміцнювати позиції на ринку та задовольняти зростаючі потреби клієнтів у швидкій та надійній доставці.

3.2. Види підприємницької діяльності, що здійснює підприємство

Компанія «Нова Пошта» здійснює широкий спектр підприємницької діяльності, що охоплює різні напрями логістики, фінансових послуг і міжнародних перевезень. Діяльність підприємства можна класифікувати за основними видами:

1. Виробнича (операційна) діяльність

Хоча «Нова Пошта» не є виробничим підприємством у класичному

сенсі, її діяльність передбачає організацію складських і сортувальних процесів, які відносяться до операційної діяльності. Сюди входять:

- обробка і сортування вантажів та посилок у сортувальних центрах;
- управління логістичними потоками між містами і регіонами;
- контроль якості обслуговування та своєчасної доставки. Цей напрямок забезпечує безпосереднє функціонування підприємства і формує основу його доходу.

2. Комерційна (торгівельна) діяльність

Комерційна діяльність «Нової Пошти» полягає у взаємодії з клієнтами та продажу послуг доставки:

- надання послуг кур'єрської та поштової доставки для фізичних і юридичних осіб;
- реалізація додаткових послуг, таких як відстеження відправлень, страхування вантажів, експрес-доставка;
- використання мережі відділень та поштоматів для залучення нових клієнтів і забезпечення доступності послуг. Цей напрямок формує основну частку доходу підприємства.

3. Фінансові послуги та підприємництво в сфері платежів

Підрозділ NovaPay забезпечує фінансові операції, що супроводжують логістичну діяльність:

- грошові перекази всередині країни та міжнародні;
- накладений платіж при доставці товарів;
- онлайн-платежі та оплата товарів через сервіс підприємства;

- інші послуги з обслуговування клієнтів у фінансовій сфері. Цей напрямок дозволяє підприємству створити комплексний сервіс і забезпечує додатковий прибуток.

4. Міжнародна діяльність

Компанія розширює свою присутність на міжнародному ринку через бренд Nova Global:

- організація доставки вантажів і посилок у десятки країн світу;
- відкриття відділень та поштоматів у країнах ЄС;
- управління міжнародними логістичними потоками та співпраця з партнерами за кордоном. Цей напрямок забезпечує підприємству вихід на нові ринки та додаткові джерела доходу.

5. Інноваційна та цифрова діяльність

Інновації є важливим видом підприємницької діяльності для підтримки конкурентоспроможності:

- розробка та впровадження мобільних додатків і веб-платформи для клієнтів;
- автоматизація сортувальних процесів і використання роботизованих систем;
- впровадження електронних накладних та цифрового документообігу.

Ці заходи підвищують ефективність операцій і якість обслуговування, що прямо впливає на фінансовий результат підприємства.

3.3. Рекомендації підприємству щодо розвитку підприємницької діяльності

Аналіз діяльності ТОВ «Нова Пошта» свідчить про стабільне зростання компанії, високу ефективність логістичних процесів та розгалужену інфраструктуру. Разом з тим, сучасні тенденції ринку логістики та експрес-доставки вимагають постійного впровадження нових підходів і удосконалення бізнес-процесів. На основі проведеного аналізу можна запропонувати наступні рекомендації для розвитку підприємницької діяльності:

1. Розширення та диверсифікація послуг

- Ввести нові типи послуг, які відповідають сучасним потребам клієнтів, наприклад, доставка дронами або інтеграція з маркетплейсами;
- Розширити спектр фінансових послуг через підрозділ NovaPay, включаючи мікрокредити для малого бізнесу та партнерські програми з онлайн-магазинами;
- Розвивати послуги для корпоративних клієнтів, включаючи комплексне управління логістикою та зберіганням товарів.

2. Оптимізація логістичної інфраструктури

- Використовувати аналітику даних та прогностичні моделі для оптимізації маршрутів доставки та підвищення ефективності сортувальних центрів;
- Розширювати мережу поштоматів у великих містах та в регіонах із високим попитом;
- Впроваджувати автоматизацію на складі та сортувальних комплексах для скорочення часу обробки відправлень.

3. Цифровізація та інновації

- Розвивати мобільні застосунки та веб-сервіси для клієнтів, забезпечуючи простий і зручний інтерфейс;
- Впроваджувати штучний інтелект для обробки замовлень, прогнозування навантаження та управління запасами;
- Створювати інтеграцію з онлайн-магазинами для автоматичного відстеження замовлень та швидкого оброблення накладених платежів.

4. Міжнародний розвиток

- Розширювати присутність на європейському та світовому ринку шляхом партнерських угод і відкриття нових відділень за кордоном;
- Оптимізувати міжнародні логістичні ланцюги для зменшення часу доставки та підвищення якості обслуговування клієнтів;
- Розробляти спеціальні послуги для експортно-імпортних операцій, що будуть привабливими для малого та середнього бізнесу.

5. Покращення корпоративного управління та персоналу

- Продовжувати інвестувати у навчання та підвищення кваліфікації персоналу, зокрема в сфері IT та управління логістикою;
- Впроваджувати системи мотивації, що стимулюють підвищення продуктивності та зниження втрат часу на операційні процеси;
- Створювати внутрішні стандарти контролю якості обслуговування клієнтів на всіх рівнях діяльності.

6. Маркетингові та комунікаційні стратегії

- Активніше просувати додаткові послуги через цифрові канали та соціальні мережі;

- Проводити кампанії з підвищення лояльності клієнтів і стимулювання повторних замовлень;
- Впроваджувати системи зворотного зв'язку та аналітики клієнтського досвіду для своєчасного виявлення проблем і вдосконалення сервісу.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження було спрямоване на всебічне вивчення видів підприємницької діяльності, їхньої економічної сутності, основних особливостей функціонування та важливої ролі у формуванні та розвитку сучасної ринкової економіки України. У ході виконання роботи було досягнуто поставленої мети та реалізовано основні завдання, що дозволило не лише систематизувати значний обсяг теоретичних знань з даної теми, але й продемонструвати їх практичну значимість на прикладі одного з провідних підприємств українського ринку.

У межах дослідження детально розкривалася сутність підприємницької діяльності як ініціативної, систематичної та ризикованої діяльності, спрямованої на отримання економічного результату у вигляді прибутку. Було підкреслено, що саме підприємництво виступає однією з рушійних сил розвитку економіки та прогресу суспільства загалом. Особлива увага приділялася вивченню ключових ознак та принципів функціонування підприємницької діяльності, які, незважаючи на постійні та динамічні зміни зовнішнього середовища, залишаються фундаментом ефективного ведення бізнесу.

Важливим елементом роботи стала класифікація видів підприємницької діяльності, яка дозволила наочно показати її багатогранність та різноплановість. Було проведено порівняльний аналіз виробничого, комерційного, фінансового та інноваційного підприємництва, а також розглянуто їх взаємозв'язок і значення в сучасних умовах розвитку економіки. Зроблено висновок, що в умовах глобалізації, діджиталізації та розвитку інформаційних технологій особливої ваги набувають інноваційне, інформаційне та посередницьке підприємництво, які виступають своєрідними каталізаторами структурних змін у національній економіці.

Окрему увагу у роботі було приділено питанням ефективності нормативно-правового забезпечення підприємницької діяльності. Було зазначено, що розвиток підприємництва безпосередньо залежить від якості

законодавчої бази, її стабільності, передбачуваності та здатності до адаптації до сучасних стандартів і вимог. Незважаючи на поступове вдосконалення законодавства України, актуальним залишається питання створення сприятливого інвестиційного клімату та належного захисту прав суб'єктів господарювання.

Практична частина дослідження, присвячена аналізу діяльності ТОВ «НОВА ПОШТА», стала наочним прикладом інтеграції різних видів підприємництва в єдину бізнес-модель. Було встановлено, що успіх компанії забезпечується комплексним поєднанням комерційної (логістичної), посередницької та інноваційної складових діяльності. Особливу увагу приділено впровадженню сучасних інформаційних технологій та розвитку супутніх фінансових послуг, що дозволяє підприємству не лише адаптуватися до вимог ринку, а й формувати нові стандарти обслуговування клієнтів. На основі цього аналізу були сформульовані практичні рекомендації щодо подальшого розвитку підприємства, серед яких виділено посилення інноваційної складової, розширення автоматизації процесів, використання сучасних інструментів аналізу даних та поглиблення інтеграції з міжнародними ринками.

Таким чином, проведене дослідження підтвердило, що підприємництво є фундаментальною основою ринкової економіки України. Воно не лише забезпечує економічне зростання, а й виконує важливу соціальну функцію, сприяючи створенню нових робочих місць та підвищенню рівня життя населення. Наукова новизна роботи полягає у систематизації підходів до класифікації підприємництва та актуалізації їх у контексті сучасних економічних викликів. Практична цінність — у можливості використання отриманих результатів для обґрунтування управлінських рішень як на рівні окремих підприємств, так і на рівні державних органів.

Для забезпечення стабільного та стійкого розвитку економіки України у майбутньому необхідним є подальше стимулювання інноваційної активності, захист конкуренції та усунення адміністративних бар'єрів. Перспективи

подальших досліджень пов'язані з більш детальним вивченням впливу зеленого та соціального підприємництва на досягнення цілей сталого розвитку. Отже, проведена курсова робота досягла поставленої мети та дозволила дійти висновку, що динамізм, гнучкість та інноваційність підприємницької діяльності є ключовими чинниками економічного процвітання та інтеграції України у світовий економічний простір.

СПИСОК ВИКОРИСИРНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Варналій З. С. Основи підприємницької діяльності: підручник / З. С. Варналій. – К.: Знання, 2004. – 404 с.
2. Варналій З. С. Мале підприємництво: основи теорії і практики: навч. посіб. / З. С. Варналій. – К.: Знання, 2008. – 301 с.
3. Економічна безпека суб'єктів підприємництва: підручник / [Варналій З. С. та ін.]. – К.: Знання, 2014. – 879 с.
4. Васильців Т. Г. Економіка малого підприємства: навч. посіб. / Т. Г. Васильців. – К.: Знання, 2010. – 415 с.
5. Васильців Т. Г. Фінансово-економічна безпека підприємств України: стратегія та механізми забезпечення: монографія / Т. Г. Васильців. – Львів: Ліга-Прес, 2015. – 340 с.
6. Алієв Р. А. Сутність поняття «потенціал підприємства» та його складники / Підприємництво та інновації. – 2019. – Вип. 9. – 59 с.
7. Основи підприємницької діяльності: конспект лекцій / С. В. Поліщук, О. П. Кафтиш. – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. – 153 с.
8. Ануфрієва О. Л., Пальчикова Т. Г., Латоцька Г. М. Підприємницька діяльність / О. Л. Ануфрієва, Т. Г. Пальчикова, Г. М. Латоцька. – Івано-Франківськ, 2014. – 304 с.
9. Омельченко О. В., Таран О. А. Нормативно-правове регулювання підприємництва в Україні / Подільський науковий вісник. – 2023. – № 4 (28). – С. 1–6
10. Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141).
11. Вініченко О. М. Характеристика, види та сутність розвитку підприємства / АГРОСВІТ. – 2015. – № 15. – С. 1–9.
12. Занора В. О. Розвиток підприємництва: сутність, форми, види / Галицький економічний вісник. – 2019. – Т. 61, № 6. – С. 69–78.

- 13.Сучасний розвиток державотворення та правотворення: проблеми теорії та практики: зб. матеріалів III Міжнар. наук.-практ. конф. студ., аспір. і молодих вчених / за заг. ред. К. В. Балабанова. – Маріуполь: МДУ, 2014. – 467 с.
- 14.Калічева Н. С., Зелендева Н. І., Калішева Н. Є. Комерційна діяльність в умовах цифровізації: виклики та перспективи / Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2023. – № 81–82. – С. 164–170.
- 15.Кравчук О. М., Лещук В. П. Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва: навч. посіб. / О. М. Кравчук, В. П. Лещук. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 508 с.
- 16.Правдюк А. Л., Прутська Т. Ю., Правдюк М. В. Інформаційне забезпечення управління підприємницькою діяльністю на засадах інституціоналізму: монографія / А. Л. Правдюк, Т. Ю. Прутська, М. В. Правдюк. – К.: ЦУЛ, 2019. – 360 с.
- 17.Індекс транспортної та поштової галузей. Opendatabot. URL: <https://opendatabot.ua/analytics/index-transport-and-mail-2025> (дата звернення: 07.11.5)
- 18.«Нова пошта» доставила 480 мільйонів посилок і вантажів за 2024 рік URL: <https://novaposhta.ua/480-million-parcels-2024> (дата звернення: 07.11.5)
- 19.«Нова пошта» в 2024р. збільшила дохід на 22%, прибуток скоротила на 36,9%
URL: <https://interfax.com.ua/news/telecom/1068391.html> (дата звернення: 09.11.5)